

Παππᾶς τὴν εἶδε κ' ἔσφαλε, διὰ οὗ κ' ἐπαρπῆρε
καὶ τὰ μικρὰ δασκαλικά τὸ Κύριε 'λέησο σφάλαια

Κρήτ. 2) Κατὰ πληθ., α) ἡ ὑπὸ τῶν διδασκάλων διδασκομένη γλῶσσα, ἡ σχολαστικὴ καθαρεύουσα I. Ψυχάρ., ἐνθ' ἄν.: Κάπου κάπου-μέσα σὲ χίλιους ἀνθρώπους βρίσκεις μισὸ ἀνθρώπο πού σιχάθηκε τὰ δασκάλικα καὶ διηρᾷ ν' ἀκούσῃ γλῶσσα δική του, β) ἡ ἀμοιβὴ τοῦ διδασκάλου "Ηπ. (Χιμάρ.)

δασκαλίκος ὁ, ἀμάρτ. δασκαλίκος Πόντ. (Τραπ.)
'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος κατὰ τύπ. ὑποκορ.
Δασκαλάκι I, τὸ ὅπ. βλ.

δασκαλισμός ὁ, Κ. Παλαμ., Γράμμ. I, 198 Σ. Ραμᾶ,
Οἱ λοξ. στρατοκ., 11 —Λεξ. Πρω. Δημητρ.

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ισμός.

Σχολαστικισμός, ἐξεζητημένος ἀρχαϊσμός ἐν τῷ λόγῳ
ἐνθ' ἄν.: Θέατρο ρουφημένο ἀπὸ τὴ ρουτίνα καὶ σαβανωμένο
ἀπὸ τὸ δασκαλισμὸ Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν. Τὸ κακὸ δηλαδὴ
πού πάθαμε τότε ἡδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ γιὰ τὴ θεραπεία
μας ἀπὸ τὸ ἄλλο κακὸ, τὸν δασκαλισμὸ, πού μᾶς ἔφερε 'ς
τὸν πόλεμο Σ. Ραμᾶ, ἐνθ' ἄν.

δασκαλίστικα ἐπίρρ. πολλαχ.

'Εκ τοῦ ἐπίθ. δασκαλίστικος.

Κατὰ τρόπον διδασκαλικόν, σχολαστικόν πολλαχ.: Μὴ
μᾶς τὰ λὲς τόσο δασκαλίστικα 'Αθῆν. Συνών. εἰς λ. δα-
σκαλήσια.

δασκαλίστικος ἐπίθ. πολλαχ.

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ίστικος.

1) 'Ο ἀνήκων ἢ ἀρμόζων εἰς διδάσκαλον, ὁ σχολαστικὸς
πολλαχ.: "Εχει ὕψος δασκαλίστικο 'Αθῆν. Τί μᾶς ἀραδιά-
ξεις αὐτὲς τίς δασκαλίστικες κουβέντες; αὐτόθ. 2) Οὐδ.
πληθ. ὡς οὗσ., ὁ ἐξεζητημένος λόγος εἰς ὕψος ἀρχαῖζον
Πελοπ. (Βερεστ. Γαργαλ. κ.ά.): Δὲν ἀφίνουτε τὰ δασκα-
λίστικα καὶ νὰ μιλήσετε τῇ γλῶσσᾳ τῆς μάνας σας; Γαρ-
γαλ.

δασκαλίτικος ἐπίθ. ἐνιαχ. δασκαλίτ'κους "Ηπ. (Κου-
κούλ.)

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ίτικος.

Δασκαλίστικος I, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Τέτεια δια-
γυρογὴ δασκαλίτ'κ' δὲν καρτιρούσαμεν ἀπ' αὐτόν "Ηπ. (Κου-
κούλ.)

δασκαλίτσα ἡ, κοιν. δασκαλίτσα Πόντ. (Σταυρ.) για-
σκαλίτσα Καππ. ('Αραβάν. Γούρτον.)

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ίτσα.

'Η μικρὰ τὴν ἡλικίαν ἢ τὸ σῶμα διδασκάλισσα κοιν. καὶ
Καππ. ('Αραβάν. Γούρτον.) Πόντ. (Σταυρ.): Καινούργιο προ-
σωπικὸ μᾶς ἦρθε φέτος 'ς τὸ σχολεῖο εἶναι καὶ μιὰ δασκα-
λίτσα χαριτωμένη κοιν. 'Ηρθε μιὰ δασκαλίτσα 'ς τὸ scho-
λεῖο καὶ δὲν τὴν ἀκοῦσι τὰ παιδιὰ καθόλου Πελοπ. (Κίτ.
Μάν.) "Εγινε κ' εὐτόνῃ μιὰ δασκαλίτσα καὶ μᾶς κάνει τὴ
μεγάλῃ (σπωπτικῶς) Πελοπ. (Γαργαλ.) 'Η δασκαλίτσα

τῆς κοπελιτουδίτσας ἡγάπαν δὸν ἀφέντην δῆς 'Αστὺπ. ||
'Ασμ.

Σοφίτσα μου, πουλλίτσα μου, μικρέσσα δασκαλίτσα μ',
ὁ πρόσωπό σ' ἄσπρο χαρτίν, ψιλὰ-ψιλὰ γραμμένον
Σταυρ.

***δασκαλίτσης** ὁ, διδασκαλίτσης Πόντ. (Οἶν.) δασκα-
λίτσης Πόντ. (Κάρς) δασκαλίτσης Πόντ. (Σάντ.) δασκαλίτσης
Πόντ. (Χαλδ.) δασκαλίτσης "Ηπ. (Κουκούλ.)

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ίτσης. Διὰ τὸν τύπ. δασκαλίτσης πβ. ἀγορεύ-
-ίτσης.

'Ο μικρὸς τὴν ἡλικίαν ἢ τὸ δέμας διδάσκαλος ἐνθ' ἄν.:
Τέττους δασκαλίτσης πού 'ν' αὐτός, πού νὰ τοὺν ἔχουν
φόβου τὰ πιδιά; "Ηπ. (Κουκούλ.) "Ε, θὰ βρῇ καὶ αὐτὴ κἄν
δασκαλίτσης νὰ παντρευτῇ αὐτόθ.

δασκαλοαναθρεμμένος ἐπίθ. Σ. Ραμᾶ, Τὰ παλιά
καὶ καινούργ., 16.

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς μετοχ. ἀναθρεμ-
μένος τοῦ ρ. ἀναθρέφω.

Πεπαιδευμένος, μορφωθεὶς ὑπὸ διδασκάλων: Δὲν τὸ κάνει,
ἐπειδὴ προστάζει καμμιὰ πονηρὴ θεότητα, ἀλλὰ διότι συμ-
φέρει ἢ συναλλαγή 'ς τοὺς δασκαλοαναθρεμμένους, πού δι-
οικοῦν τὸν ἀμόρφωτο λαὸ ἐνθ' ἄν.

δασκαλοβρόχι τό, ἐνιαχ.

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-βρόχι, τὴν ὅπ. βλ.

Πλήθος διδασκάλων. Συνών. δασκαλόλογι, δα-
σκαλομάνι.

δασκαλόθρεμμα τό, Δ. Ταγχοπ., Δράματ., 25.

'Εκ τῶν οὗσ. δάσκαλος καὶ θρέμμα.

Δασκαλοαναθρεμμένος, τὸ ὅπ. βλ.

δασκαλοκαθέδρα ἡ, Σίφν.—Α. Παπαδιαμ., Πεντάρφ.,
70 Νοσταλγ., 30 Ρόδιν. ἀκρογιάλ., 17 Α. Καρκαβίτσ. εἰς
Ν. 'Εστ. 21 (1937), 341 δασκαλονκαθέδρα "Ηπ. (Κουκούλ.)
σκαλοκαθέδρα "Ηπ. σκαλονκαθέδρα "Ηπ. (Ζαγόρ.)

'Εκ τῶν οὗσ. δάσκαλος καὶ καθέδρα. 'Ο τύπ.
σκαλοκαθέδρα ἐξ ἀποβολῆς τῆς συλλαβῆς δα, πι-
θαν. ἐκ παρετυμ. πρὸς τὸ σκαλί καὶ καθέδρα.

'Η ἔδρα τοῦ διδασκάλου ἐνθ' ἄν.: "Ὡς καὶ τ' δασκαλονκα-
θέδρα μᾶς εἶχαν κάψ' τότε οἱ 'Ιταλοί, ὄντας ἔρθαν ἓνα βράδ'
'ς τοῦ χουριὸ καὶ κοιμήθ' καν 'ς τοῦ σκουλεῖο "Ηπ. (Κουκούλ.)
Μπροστά 'ς τὴ δασκαλοκαθέδρα, τοῦ εἶπε, χαϊδεύοντας μιὰ
μακριὰ βέργα ἀπὸ ἀχλαδιὰ Α. Καρκαβίτσ., ἐνθ' ἄν. Τί
δραστήριος (ἐνν. ὁ δάσκαλος)! Τοῦ κλέφταμε τὴ βέργα ἀπὸ
τὸ χέρι, ἐνῶ ἐκοιμᾶτο ἐπάνω 'ς τὴ δασκαλοκαθέδρα Α. Πα-
παδιαμ., Ρόδιν. ἀκρογιάλ., ἐνθ' ἄν.

δασκαλόλογι τό, Λεξ. Περίδ. δασκαλόλοι ἐνιαχ.

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-λόγι. Πβ. παππαδολόγι.

Πλήθος διδασκάλων. Συνών. δασκαλοβρόχι, δα-
σκαλομάνι.

δασκαλομάνι τό, ἐνιαχ. δασκαλουμάν' "Ηπ. (Κου-
κούλ.)

'Εκ τοῦ οὗσ. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-μάνι.

Πλήθος διδασκάλων ἐνθ' ἄν.: Ἀχά! γλέπου πονλὸν δασκαλονμάτ' σήμερα 'ς τοῦ χουριό μας! "Ηπ. (Κουκούλ.) Συνών. δασκαλοβρόχι, δασκαλολόγι.

δασκαλοπαίδι τό, "Ηπ. Κουκούλ. (Μαργαρίτ.) Πελοπν. (Μανιάκ. 'Ολυμπ.) —Λεξ. Βλαστ. 412 Πρω. Δημητρ. δασκαλονπαίδ' Θεσσ. Θράκ. (Καλόδ. Μάδυτ.) Μακεδ. δασκαλοπαίδιν Πόντ. (Κερασ. Τρίπ.) δασκαλοπαίδι Πόντ. (Οἰν.) δασκαλοπαίδ' Πόντ. (Τραπ.) δασκαλονπαίδ' "Ηπ. (Κουκούλ.) "Ιμβρ. Μακεδ. (Βαρβάρ. Βόιον) Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Αστακ.) δασκαλόπαιδο Δαρδαν. (Σίγ.) δασκαλόπιδον Θεσσ. (Φάρσαλ.) Λῆμν.

Ἐκ τῶν οὖς. δάσκαλος καὶ παιδί.

1) Τὸ τέκνον τοῦ διδασκάλου "Ηπ. (Κουκούλ. Μαργαρίτ.) Πόντ. (Κερασ.): Κρίμα! νά'νι κι δασκαλονπαίδ' κι νά' μὴν τὰ παίρν' τὰ γράμματα! Κουκούλ. Συνών. δασκαλάκι 2. 2) Δασκαλάκι 3, τὸ ὅπ. βλ., Δαρδαν. (Σίγ.) "Ηπ. (Κουκούλ.) Θεσσ. Θράκ. (Καλόδ. Μάδυτ.) "Ιμβρ. Λῆμν. Μακεδ. Πελοπν. (Μανιάκ. 'Ολυμπ.) Πόντ. (Τραπ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Αστακ.) — Λεξ. Βλαστ. 412 Πρω. Δημητρ.: Αἰθριου τὰ δασκαλονπαίδια θὰ πᾶνι ἰκδρομῇ 'ς τοῦ βουνό μι τοῦ δάσκαλου τ'ς Στερελλ. Οὐλοῦ δασκαλονπαίδια ἦταν αὐτὰ π' τσάξ'σαν τὰ τζάμια 'ς τοῦ μαγαζι Κουκούλ. Με λουλούδια ντένουμε τὸν ἐπιτάφιο, τὰ δασκαλοπαίδια μαζώνουνε τὰ λουλούδια Μανιάκ. Ἐσκόλασαν τὰ δασκαλόπαιδα Τραπ. || "Ἀσμ.

Κι οὐλο δασκάλους ρώταγε κι οὐλο δασκαλοπαίδια: — Μὴν εἶδες τὸν Καράμπελα κι αὐτὸν τὸν Βασιλάκη; 'Ολυμπ.

Τὰ μοναστήρια σήμαναν κ' οἱ ἐκκλησιῆς διαβάζουν κι τὰ δασκαλοπαίδια σου λέγον τὰ πινακίδια Μακεδ.

Πιρνάει κι ἀπ' τοῦ κρασοπουλεό, παίρνει καλοὺς μπι- κρήδες,

πιρνάει κι ἀπ' τὴν παιδουμάζουξη, παίρνει δασκαλονπαίδια 'Αστακ.

Τραγούδησι, πουλλάκι μου, σὰν βοῦ' σουν μαθημένον, σὰν βοῦ' σουν δασκαλόπιδον κι ἀπ' τοῦ σχουλεό βγα- σμένον

Λῆμν.

δασκαλόπαππας ὁ, "Ηπ. (Κουκούλ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὖς. δάσκαλος καὶ παππᾶς.

'Ο ἔχων τὴν ιδιότητα τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ διδασκάλου: Σάματ' παίρν' λίγα λιπτά; Αὐτὸς εἶνι δασκαλόπαππας κι παίρν' ἀπὸν δυὸ μιριές!

δασκαλοπληρωμή ἡ, Λεξ. Βάιγ.

Ἐκ τῶν οὖς. δάσκαλος καὶ πληρωμή. "Η λ. καὶ εἰς Βλάχ.

'Η πληρωμή, ἡ ἀμοιβή τοῦ διδασκάλου.

δασκαλοποιητής ὁ, ἐνιαχ. δασκαλοποιητής Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὖς. δάσκαλος καὶ ποιητής.

Ποιητὴς λόγιος ἐνθ' ἄν.: "Ἀσμ.

Συνήθεια ἦτον ἐξ ἀρχῆς 'ς ἐμᾶς εἰς τοὺς γραφιᾶδες ὅσοι ἔτυχαν ἀληθεῖς δασκαλοποιητᾶδες.

Κύπρ.

δασκαλοπούλα ἡ, σύνθη. δασκαλοπούλον 'Αστυπ. δασκαλοπούλ-λᾶ Κῶς

Ἐκ τοῦ οὖς. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -πούλα, περὶ τῆς ὅπ. βλ. Γ. Χατζιδ. MNE 1, 636 κ.έξ.

'Η θυγάτηρ τοῦ διδασκάλου ἐνθ' ἄν.: Δασκαλοπούλα 'ναι, μὰ δέ 'φελᾶ 'ς τὰ γράμματα Κρήτ. (Σητ.) Ἐμάθετε τὰ νέα; Γαμβρολοῦται ἡ δασκαλοπούλ-λᾶ Κῶς. Ἐτέλτωσεν ἡ προξεν-νιά τσ' ἡ δασκάλ'τσα γέννησεμ μητρυνιά τῆς δασκαλοπούλτας τῆς 'Αστυπ. || "Ἀσμ.

Δασκαλοπούλα κάθεται χαμάρωστη 'ς τὸ δῶμα (χαμάρωστη = ὀλίγον ἀσθενῆς) Κρήτ. (Νεάπ.)

δασκαλόπουλο τό, δασκαλοπούλιν Πόντ. (Κερασ.) δασκαλοπούλ' Πόντ. (Τραπ.) δασκαλόπουλο Κρήτ. Πελοπν. ('Αρκαδ.) Χίος —Λεξ. Πρω. Δημητρ. δασκαλόπ'λο Πελοπν. (Βαλτεσιν. Καλάβρυτ.) δασκαλόπ'λου Θεσσ. (Λάρ.) Θράκ. (Αἰν.) Μακεδ. (Βέρ. Γρεβεν. κ.ά.) Στερελλ. ('Υπάτ.) δασκαλόπουλ-λο Εὐβ. (Κουρ. κ.ά.) Καρ. ('Αλικαρνασσ.) Κάρπ. Κῶς Ρόδ. Σύμ. Τῆλ. κ.ά. δασκαλόπουλ-λᾶ Κῶς Νίσυρ. Ρόδ. Τῆλ. κ.ά. δασκαλόπουλτο 'Αστυπ.

Ἐκ τοῦ οὖς. δάσκαλος καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -πουλο, περὶ τῆς ὅπ. βλ. Γ. Χατζιδ., MNE 1, 636 κ.έξ. Πβ. τύπ. δασκαλόπουλον εἰς Σομ.

1) Δασκαλοπαίδι 1, τὸ ὅπ. βλ., Κρήτ. Κῶς Μακεδ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Στερελλ. ('Υπάτ.) —Λεξ. Πρω. Δημητρ. 2) Δασκαλάκι 1, τὸ ὅπ. βλ., Λεξ. Δημητρ. 3) Δασκαλάκι 3, τὸ ὅπ. βλ., 'Αστυπ. Εὐβ. (Βρύς. Κουρ.) Θράκ. (Αἰν.) Κάρπ. Κῶς Μακεδ. (Βέρ.) Νίσυρ. Πελοπν. ('Αρκαδ. Βαλτεσιν. Καλάβρυτ.) Πόντ. (Τραπ.) Ρόδ. Σύμ. Τῆλ. Χίος: Ἐρχονται τὰ δασκαλόπουλα, θὰ μόλητσε τὸ σκολεῖο (ἐρχονται = ἐρχονται, μόλητσε = σχόλασε) Βρύς. Τὴν ὥρα ποὺ σκολαίν-νανε τὰ δασκαλόπουλ-λα Κουρ. Σκολάσαν τὰ δασκαλόπουλ-λᾶ Κῶς. Τὰ δασκαλόπουλᾶ παίζ'νε ἀπέσ' 'ς τὸ σκολεῖον Τραπ. || Φρ. Δασκαλόπουλ-λα δαιμονόπουλ-λα (διὰ τὴν ζωηρότητα καὶ τὰς ἀταξίας των) Κάρπ. || "Ἀσμ.

Βρίσκουν δὰ δασκαλόπουλ-λᾶ 'πὸ φόβομ μαζ-ζεμένα, κ' ἦτον δὰ κακορρίζ-ζικα οὐλ-λᾶ δακρολουσμένα Νίσυρ.

Ἀνάμεσα 'ς τὰ φρύδια σου θὰ χτίσουν 'νὰ σκουλεῖον, νὰ γίνου δασκαλόπουλου μ' ἓνα χρυσὸ βιβλίον Αἰν. β) Νεαρὸς βοηθὸς ἱεροψάλτου Θεσσ. (Λάρ.) Μακεδ. (Γρεβεν.) κ.ά.: "Ἀσμ.

Τὰ μοναστήρια σήμαναν κ' οἱ ἐκκλησιῆς διαβάζουν κι αὐτὰ τὰ δασκαλόπ'λα διαβάζουν τὰ βαγγέλια Γρεβεν.

Θὰ ἰδῆς τοὺς νιούς, θὰ ἰδῆς τὶς νιές, θὰ ἰδῆς τὰ παλληκάρια,

θὰ ἰδῆς τὰ δασκαλόπ'λα νὰ στέκουντι νὰ ψάλλουν

Θεσσ. (Λάρ.) Πβ. δασκαλίκος 2γ.

'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δασκαλόπουλος καὶ ὡς ἐπών. πολλαχ.

δάσκαλος ὁ, κοιν. καὶ Καππ. ('Ανακ. Ποτάμ. Σινασσ. Τελμ. Φλογ.) Πόντ. ('Ινέπ. Κερασ. Οἰν.) δάσκαλους κοιν. βορ. ἰδιωμ. καὶ Καππ. (Μαλακ.) δάσκαλος Καππ. (Σεμέντρ. Φερτ.) δάσκαους Θράκ. (Καλλίπ.) δάσκαουος Νάξ. (Βοθρ.) δάσκαλος Καππ. (Φάρασ.) διάσκαλος Καππ. (Σίλατ. Σίλ. Φάρασ. Φερτ.) Πόντ. (Οἰν.) διάσκαλο Κορσ. διάσκαλους Καππ. (Μαλακ.) διάσκαλος Καππ. ('Αξ.) δάσκαλος Πόντ. ('Ιμερ. Κοτύωρ. "Οφ. Τραπ. κ.ά.) δέσκαλος Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Τρίπ. Χαλδ. κ.ά.) δάσκαλον ὁ, Πόντ. (Κερασ.) δάσκαλον Πόντ. ("Οφ. Τραπ.) δάσκαλο Πόντ. ("Οφ. Τραπ.) δάσκαλε ὁ, Τσάκων. (Χαβουτσ.) διά-

